

דפי עיון

במפרשים

"ליתודים היתה אורה" אמר רבי יהודה:
אורה - זו תורה.
וכך הוא אומר:
"כי נר מצוה ותורה אור" [מגילה ט"ז]

לזכרה של: אורה מושקוביץ ע"ה
משואות-יצחק

יו"ל ע"י מ. מושקוביץ * משואות-יצחק 79858, ד.ג. שדה-גת * טל': 08-8581440 * פקס: 08-8503835

שנת תשס"ח

פרשת מצורע

א. המהר"ל מפראג עם פירוש הרב זלצר. פרק יד' פסוק ד': בעל לשון הרע מאבד צלם אנוש

רש"י שם: לפי שהנגעים באין על לשון הרע, שהוא מעשה פטוטי דברים, לפיכך הוזקקו לטהרתו צפרים שמפטטות תמיד בצפצוף קול.
את חומרתו הרבה של חטא לשון הרע מסביר המהר"ל מנקודת מבט נוספת: חטא לשון הרע קשור בדבור. והדבור הוא, בעצם, יתרונו של האדם על פני שאר בעלי החיים. (ולכן מפרש תרגום אונקלוס את הפסוק "ויהי האדם לנפש חיה" - "והוה אנשא לרוח ממללא" כלומר: כל מהותה של הנפש החיה באדם מתבטאת בכח הדבור).
הדבור הוא המאפיין, איפוא, את יצורי אנוש שנבראו בצלם אלוקים. וכאשר אדם לוקח את היתרון הגדול הזה ומשתמש בו לחטא, אזי כגודל היתרון כך גודל החסרון, והאדם החוטא בלשון הרע מאבד את ייחודו האנושי.
וכך כתב זאת המהר"ל:

החוטא בלשון הרע הוא מקלקל ומתעב את כל האדם (את כל מהותו של בן האדם) שהרי הכתוב אומר (בראשית ב') ויהי האדם לנפש חיה, ותרגם אונקלוס והוה אנשא לרוח ממללא (-כל מהותה של הנפש החיה באדם מתבטאת בכח הדבור) ולכך (-ולכן בעל לשון הרע) הוא חוטא בדבר שהוא כל האדם (-חוטא בכל מהותו האנושית). (דרוש לשבת שובה סוף הספר באר הגולה ע' ע"ח)

וכבר אמרו קדמונים כי מי שמשתמש ביתרונו הרוחני - בדבור, לצורך אמירת לשון הרע הוא גרוע יותר מן הבהמה שאין לה כלל כח דבור לא לטוב ולא לרע.

שאלות

1. לכאורה מה כפלא הקשר בין הפסוקים לבין הנאמר כאן?
2. מצורע - מוציא שם רע, איך ניתן לקשר בין שני הדברים?
3. פרשנו מסביר את אודף החטא של לשון הרע, על מה הוא מבסס זאת?
4. מה שייך צנין הציפורים לכאן לה?
5. "חוטא גדור שהוא כל האדם" התוכל להסביר?

* * *

Handwritten notes at the bottom left corner.

מצורע

ב. ספורנו עם פירוש הרב י. קופרמן .

פרק יד' פסוקים כ', לו':

(כ) וְכָפַר¹⁷ עָלָיו הַכֹּהֵן וְטָהַר¹⁸.
לְקַדְּשִׁים¹⁹ וּלְבִיאַת מִקְדָּשׁ,
כְּאִמְרָם ז"ל: הֵבִיא כְּפָרְתּוֹ, אוֹכַל
בְּקַדְּשִׁים (נגעים פרק יד משנה ג).

(לו) וּפָנּוּ אֶת הַבַּיִת בְּטָרִם יָבֵא. וְלֹא
יָבֵא קֹדֶם לָכֵן²⁰, וּבֵין כֶּף

יְהִיָּה זְמַן תְּשׁוּבָה וְתַפְלָה לְבָעָלִים²¹, וְזָמַן
תַּפְלָה לְכַהֵן²², וְעַם זֶה נִמְן זְמַן הַסֵּגֶר²³.
וּבְמִדְרָשׁ אֲמָרוּ²⁴ כָּכֵל זֶה²⁵ רָמַז לְחֶרֶב
הָרָאשׁוֹן²⁶, וְתַקְוָנוּ בְּשָׁנֵי²⁷, וְסִתְּיָתּוֹ
בְּחֶרֶב שְׁנֵי²⁸, וְטָהַרְתּוֹ בְּכַנְיָן שְׁלִישִׁי²⁹
שִׁבְעָה וְיִכּוֹנֵן בְּמִהְרָה בְּיָמֵינוּ אָמֵן.

ב

17. על ידי שלושת הקרבנות (שני כבשים -
אחד לאשם ואחד לעולה - וכבשה אחת
לחטאת). "וכפר" כתוב אצל כל אחד משלושת
הקרבנות (פסוק יח באשם, פסוק יט בחטאת
ופסוקנו בעולה). 18. "וטהר" רביעית.
19. כלומר, אכילת קדשים.

ג

20. לא עצה טובה קמ"ל כדי להציל את כלי
החרס שבבית שאין להם טהרה במקוה (רש"י,
ראב"ע), אלא איסור על הכהן לבא לפני כן.
21. דייק רבינו מזה שכתוב "ופנו" ולא "ופינה"
("ובא אשר לו הבית והגיד") שהבעלים אינם
עוסקים בפניו הבית אלא אחרים. באותו פרק
זמן עסוקים הבעלים בשלהם - תשובה ותפילה.
אבל השוה ראב"ע: וטעם לשון רבים - לפנותו
מהרה.

שאלות

1. מה הם השלבים בככרה וטהרה לפני האכילה לפי פסוק כ"?
2. בצנין פניו הכלים מן הבית, אין כרשנו אורס כרש"י ואכן-צלרא, מה דצתמ?
3. למה כרשנו אינו מסכים צמהמ?
4. מה לא מד כרשנו מלשון רביע של "ופינו" לצומת האכן צלרא?
5. מהיכן לא מד כרשנו את צנין התשובה והתפילה?
6. למה צריק הסדר?
7. איך כרשנו מנסה לא מד את האליאוריה על חורבן הבית, כנייתו, חורבנו מחדש וכוונת הבית השלישי?

* * *

ג. תוספת ברכה .

פרק יד' פסוק לו': וצוה הכהן ופנו את הבית (י"ד ל"ו)

בהמשך הפרשה באו פעולות שונות שצריך להוציא לתכלית טהרת בית מנוגע, ורובם באים בלשון רבים: ופינו את הבית, וחלצו את האבנים, ושפכו את העפר, ולקחו אבנים אחרות והביאו, ואעפ"י שכל אלה הפעולות מוסבות לבעל אותו הבית ועליו החובה להוציא כל אלה אל הפועל, והי' דרוש להכהן לצוות אותו על תוצאת הדברים.

3/10

מצורע

אך אפשר לומר, דבמכוון בא הלשון ברבים, וטעם הדבר, משום דכשרבים עוסקים במלאכה אחת תגמר מהר מאשר אחד עוסק בה. וכהאי גונא כתב רש"י בפרשה תשא (ל"ב ה') על הפסוק וירא אהרן ויבן מזבחת, וכתב בזה"ל, מה ראה אהרן לבנות בעצמו, אמר, אם הם, העם, בונים, זה מביא צרור וזה מביא אבן ונמצאת המלאכה עשויה בבת אחת, אבל מתוך שאני בונה אותו ומתעצל במלאכתי (כדרך הפועל העובד יחידי) בין כך וכך יבא משה, עכ"ל. וכן היתה התוצאה הנראית ממלאכת דור ההפלגה, כמבואר בפרשה נח. והנה כאן, כשרואה הכהן כי אמנם הבית מנוגע, ובאופן זה צריך לעקר ולשרש הנגע במהירות האפשרי כדי שלא תתפשט הלאה ותנגע אחרים, אנשים וכלים, לכן יצוה על הפריקה וההידוס אשר בזה, כי תעשה ע"י רבים ויגמרו במהרה.

אלף

1. פרשנו מוצא פיעול הפועל רביע מסה, מהו המסר ומה הרציון הטמון בו?
2. כראייה פיעול זה הוא מביא את מצעה דור ההפלגה, האם יש לה אותו דבר?
3. מה סיבת המהירות כאן?

* * *